

Večernik

»JUTRA«

Leto II. (IX.), štev. 93

Maribor, ponedeljek 23. aprila 1928

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš po tarifu
Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Volitve v Franciji

PRED DEMISIJO POINCAREJEVEGA KABINETA. — VOLITVE NISO PRINESLE POSEBNIH IZPREMEMB

PARIZ, 23. aprila. Ob izrednem zanimanju vse javnosti, so se vršile včeraj v Franciji parlamentarne volitve in sicer po novem okrožnem sistemu. Udeležba je bila naravnost ogromna in je dosegla skoro v vseh okrožjih 80 odstotkov.

Izvoljenih je bilo pri včerajšnjih glavnih volitvah od 612 komaj ena tretjina poslancev, vsi ostali pridejo v ožje volitve, ki se bodo vršile prihodnjo nedeljo, 29. aprila. Od znamenitih politikov in parlamentarcev so dobili že včeraj absolutno število glasov: ministrski predsednik Poincaré, zunanji minister Briand, Tardieu, Boncourt, Louchéur, Renaudel in Auriol. V ožje volitve pa prideta Painlevé, ki mu je manj kalo samo 70 glasov in vodja socialnih demokratov Blum, čegar izvolitev ogrožajo komunisti. Alzaški avtono-

misti so v splošnem obdržali svoje do sedanje pozicije, dočim od komunistov pri prvih volitvah še ni bil nihče izvoljen.

Sodeč po dosedanjih rezultatih volitve ne bodo prinesle nobenih presenečenj in tudi ne znatnejših izprememb.

Pričakuje se, da bo ministrski predsednik Poincaré v polovici meseca maja podal demisijo celokupne vlade, da nudi tako možnost sestave nove vlade na podlagi izida volitev.

Na podlagi komunikeja, ki ga je izdalo notranje ministrstvo ob 6. zjutraj, je dosedaj izvoljenih: 72 desničarskih republikancev, 24 levičarjev, 41 levičarskih republikancev, 15 neodvisnih radikalov, 16 socialističnih radikalov, 4 socialistični republikanci, 14 socialnih demokratov in 13 konservativcev.

Občinske volitve na Koroškem

Celovec, 23. aprila. Včeraj so se vršile do vsem Koroškem občinske volitve. Napredek, čeprav samo neznan, imajo zaznamovati samo socialni demokrati in pa deloma Slovenci, ki so povsod obdržali svoje dosedanje postojanke, ponekod pa si priborile še več novih mandator. Sicer pa je bila udeležba pri volitvah nenavadno majhna. V nekaterih občinah je prišlo na volišče samo po par volilcev.

V naslednjem navajamo par rezultatov iz važnejših občin. V Celovcu samem se volitve niso vršile.

Beljak: socialisti 16, gospodarska stranka 7, krščanski socialisti 4, narodni socialisti (Hitlerjevci) 1.

Borovlje: gospodarska stranka 7, socialisti 16, Hitlerjevci 1, Slovenci 4, (poprej 2).

Bistrica: Slovenci imajo sedaj 5, poprej samo 3 odbornike.

Pliberk: gospodarska stranka 11, socialisti 3, Slovenci 2 mandata.

Velikovec: gospodarska stranka 11, socialisti 6, Hitlerjevci 4, Slovenci 1 mandat.

Socialisti so napredovali večinoma na škodo narodnih socialistov, ki so od vseh strank najbolj nazadovali.

Protituberkulozna liga v Mariboru

Dne 20. t. m. se je vršil na medicinskem oddelku splošne bolnice v Mariboru VI. redni občni zbor Protituberkulozne lige (PTL). Uvodoma je ligin predsednik vladni svetnik g. dr. Marko Ipač omenil težkoče s katerimi se bori liga. Oddelke za pljučno-bole, katerega je liga pred letom dni slovesno predala v upravo splošne bolnice, je ligo gmotno popolnoma izčrpal. Saj je podprla izvedbo te prepotrebne akcije skoroda z vsem razpoložljivim kapitalom. Ligin ambulatorij, ki je dostopen vsem slojem in kamor se zateka na tisoče zdravja potrebnih, sta zadela kar dva občutna udarca. Ministrstvo za narodno zdravje je prvotno mesečno podporo 3000 Din znižalo na 2000 Din in to s 1. aprilom 1927. Upoštevajoč dejstvo, da potrebuje liga za vzdrževanje ambulatorija redno me-

sečno 3500 Din, si javnost lahko sama predloži težave, ki jih ima pre nagati nad vse agilni in požrtvovalni odbor. Drugi udarec je bil, da je lastnica dosedanjih lokalov, kjer je bil moderno urejen ambulatorij, iste odpovedala in odbor se je lotil tudi te neprijetne naloge, spraviti ambulatorij čimprej pod streho. Odbor se je pridno shajal pri zaporednih sejah in se ni ustrašil trde preiskušnje. Kam in kaj početi brez denarja? Odbornik PTL, oblastni sanit. referent g. dr. I. Jurečko je vzel ambulatorij pod svojo gostoljubno streho, kjer je v lastnih ordinacijskih prostorih opravljal tudi nadalje posle liginega zdravnika. Sedaj je naišla liga v to potrebne lokale istotam (Gregorčičeva ulica št. 6. I.) in sklenila z hišniki lastnikom najemninsko pogodbo. Treba je dotične lokale preurediti in v to svrhu je bil izvršen uradni komisijski ogled. Preuredba pa zahteva od PTL novih žrtv, ca 20.000 Din. Odbor se je obrnil na razna mesta s tozadevnimi prošnjami. Na tem mestu bodi omenjeno, da je mestni magistrat v Mariboru podprl akcijo s 5000, posojilnica v Narodnem domu z 2000, in okrajni zastop v Mariboru z 2500 Din za kar jim javno izrekamo najtoplejše zahvalo. Nujnost zopetnega brezhibnega delovanja ambulatorija naj pojasnijo številke! Tekom 6 let je bilo preiskanih brezplačno 6661 bolnikov (letno čez tisoč!) in v preteklem letu je bilo 992 obsevanj z višinskimi solncem, preiskanih pljunkov 193 in 102 hišna obiska.

Občni zbor je sklenil tudi ukreniti primerne korake, da dobi PTL zopet 5 prostih mest v zdravilišču za pljučnoboletne otroke v Topolšici. Iz ostalih točk dnevnega reda bodi omenjeno: odbor se je dopolnil sledeče: namestnik blaginika g. Jaki. blaginik pri srezkem poglavarstvu in g. Stegner, upravitelj splošne bolnice v Mariboru kot preglednikov računov. Članarina se je zvišala od 5 na 10 Din ter se bode pobirala v prihodnjih dneh pri dosedanjih članih na domu.

Z ozirom na gori omenjene težkoče PTL apeliramo na javnost, da podpre človekoljubno delovanje lige s tem, da se priklasi čim več novih članov, in da se ob primernih prilikah spomni PTL z denarnimi podporami. Odpri roke očari srca, otiraj bratovske solze!

Vukičević v obrambi radikal-skih pozicij

NA RADIKALSKEM ZBORU V VELIKEM BEČKEREKU PRIZNAVAL VUKIČEVIČ, DA SO RADIKALI 10 LET GREŠILI. — NAPADI NA KDK NE BODO REŠILI OGROŽENIH RADIKALSKIH POZICIJ V VOJVODINI.

Za včeraj so zbornali radikali v Veliki Bečkerek v Vojvodini na zborovanje, na katerem je govoril sam ministrski predsednik Vukičević, okoli 6000 ljudi. Zborovanje je imelo predvsem namen, da izpodbiije akcijo radikalnih nezadovoljencev v Vojvodini, zlasti pa tudi, da okrepi tamošnje radikalne pozicije, ki so tekom zadnjih mesecev pričele nevarno pokati in se rušiti, ker je ljudstvo začelo uhajati iz radikalnih vrst in je zlasti Kmečko-demokratska koalicija v teh krajih na glo pridobivala na terenu. To so pokazale že minule občinske volitve v Velikem Bečkereku, pa tudi v drugih občinah Vojvodine.

G. Vukičević v svojem govoru ni povedal nič, kar bi kazalo na to, da ima on in njegova vlada kakšen globalni delovni program. Zanimiva je bila predvsem njegova konstatacija, da so vse prejšnje vlade skozi deset let grešile nad narodom. Vukičević je s tem težko obtožil radikalno stranko, ki je z malimi presledki skozi vsa ta leta bila vodilna in odločujoča stranka v državni politiki in ni državnega kriminala za nobeno ceno izpustila iz rok. Vukičević se je pohvalil, da je njegova vlada izjednačila davčna bremena z novim davčnim zakonom. To je tudi edino, kar je mogel Vojvodincem o svojem dosedanjem vladanju povedati. Ni pa seveda povedal, da je bila njegova vlada šele po dolgem boju s strani KDK in pa vojvodinskih poslancev vseh strank končno prisliljena, da je predložila skupščini novi davčni zakon, v katerem pa ni nobenih garancij, da se bo na papirju zapisana enakost glede davčnih bremen tudi v resnici izvajala, in Vojvodinci bodo morda že tekom prihodnjega leta imeli priliko videti, da bo enakost

glede davčnih obremenitev ostala še vedno samo na papirju.

G. Vukičević je Vojvodincem slikal tudi velike dobrate, ki jih bodo baje imeli od angleškega posojila, katero hoče njegova vlada najeti, da pospeši gospodarski razvoj v naši državi. Seveda je tudi tukaj vojvodinskim radikalom zamolčal, da finančni minister z angleškimi bankami ni dogovoril niti kurza tega posojila, da pa je na drugi strani že vse natanko dogovorjeno, koliko bodo razni posredovalci dobili provizij, in da bodo te provizije znašale okoli pol milijona dinarjev, katere bo moral plačati naš narod.

G. Vukičević in tudi ostali govorniki, zlasti ministra Stanković in Kujundžić, so se pa zlasti ostro obrnili proti Kmečko-demokratski koaliciji in njenima voditeljema. Pri tem se niso niti sramovali rabiti v svojih govorih čisto navadne laži, kakor to, da KDK ustvarja prečansko fronto, da so voditelji KDK dajali v narodni skupščini izjave, da je Srbija kriva vojne, in da so v svojih govorih podcenjevali napore in uspehe srbske vojske. Dvomljivo je, da bodo mogli gospodje radikali svoje ogrožene pozicije v Vojvodini obraniti in obdržati s tako ordinarnimi demagoškimi sredstvi, ki so predvsem nedostojna ministrov.

Končno je še treba povedati, da so se vsi govorniki, zlasti tudi g. Vukičević, le z rahlimi besedami dotaknili radikalnih nezadovoljencev in je zlasti Vukičević slikal celo njihovo akcijo kot malenkostno zadevo, katero bo stranka »prijateljsko« uredila. Mi se gotovo ne bomo čudili, če se bo tudi v tem slučaju izkazala resničnost onega starega izreka: tresla se je gora, rodila pa se je miš.

Naraščanje števila naših izseljencev

Po statistiki, ki jo je sestavil izseljeniški komisariat v Zagrebu, se je v preteklem letu izselilo iz naše države skupno 21.976 oseb (16.852 moških in 5124 žensk). Naša prekomorska emigracija je torej v preteklem letu narasla za 3746 na pram l. 1926. Največ ljudi se je izselilo v Argentino in sicer 7127, v Zedinjene države 4759, v Kanado 4656, v Brazilijo 2527, v Avstralijo 1138, v Uruguay 905, v Čile 425, v Novo Zelandijo 130 itd. Največ izseljencev je odšlo iz Hrvatske in Slavonije in sicer 8596, nato iz Vojvodine 4384, Dalmacije 3652, Slovenije 2727, Srbije 1305, Bosne in Hercegovine 978 in Črne gore 334.

Po narodnosti je bilo 13.775 Srbov, Hrvatov in Slovencev, 3561 Nemcev, 1667 Madžarov, 221 Rumunov, 211 Poljakov in Čehoslovakov ter 1932 bivših naših državljanov, ki so prejeli kasneje ameriško državljanstvo.

Vzrok izseljenja je v veliki večini gospodarskega značaja, predvsem slaba žetev in polom raznih industrijskih podjetij.

V istem letu se je vrnilo iz prekomorskih držav v Jugoslavijo 5733 oseb, od

teh v Slovenijo 677. V domačih lukah se je izkrcalo 790 oseb in sicer v Splitu 429, v Dubrovniku 340, na Sušaku pa 21. —

Kolesarska neprevidnost.

Včeraj popoldne se je pred restavracijo »Union« 3aletel v avtobus, ki vozi iz Lajtersberga v Novo vas, kolesar Š. M. Vozil je tik ob levi strani ter se ni zmednil za opozorila soferja. Nesreča seveda ni mogla izostati, ko je vozil, kakor da bi hotel po vsej sili skozi avtobus. Avtobusu je pri levih vratih odtrgal kljuko, z glavo pa razbil šipo ter padel v nezavest. Ponj je prišla rešilna postaja. — Vsled skrajne kolesarske neprevidnosti sta se zgodila še dva druga, manj nevarna slučaja. —

Ljutomer.

Podmladek Rdečega križa na meščanski šoli priredi v soboto, dne 28. t. m. in v nedeljo, dne 29. t. m. pravilčno igro »Desetnik in sirotica«. Začetek obakrat ob 3. pop. Ker je čisti dobiček namenjen v dobrodelne svrhe, pozivamo starše in prijatelje mladine, da se v velikem številu odzovejo vabilu podmladkarjev. Podrobnosti na lepakih.

Nedeljski dogodki

DOSLEDNIH 40 MUČENIKOV. — NEDELJSKE PRIREDITVE. — POLICIJSKA KRONIKA. — APRILU ZVESTO VREME.

Maribor, 23. aprila.

Čemerna in žalostna, kakor danšnji ponedeljek, je bila tudi včerajšnja nedelja. Čeprav je že v petek izteklo regenstvo 40 mučnikov, kar je dokumentirala izredno solnčna sobota, — je bilo nedeljsko jutro skrajno žalostno. Najpomembnejša predpoldanska nedeljska prireditve je bila prireditev »Jadranske Straže« v prostorni beli dvorani pivovarne »Union«. Ustanovil se je pomlad »Jadranske Straže« — te naše poleg Jugomatičice najpomembnejše nacionalne organizacije. Vspored je bil jako pester. Udeležba od strani dijaštva vseh zavodov naravnost rekordna. Vsa dvorana je bila nabito polna. O »Jadranski Straži« je govoril zelo vznešeno g. prof. Ribarič, ki je s toplimi besedami pozdravil generala g. Spasića. V nadaljnjih izvajanjih je poudaril stremeljenje »Jadr. Straže«, da pošlje na letovanje 500 dijakov in 500 dijakinj proti odškodnini 900 Din na obal Adrije. — Ostali pevski, recitacijski in glasbeni program je bil izveden z veliko vnemo in ljubeznijo ter s polnim uspehom. Iz vse prireditve je dihala v poslušalce svežost jasnejše bodočnosti.

Naši agilni policiji se je posrečilo, da je ujela zdravega tička v osebi 43letnega Franca Klemenca, nešteto krat s tiraličom zasledovanega prevaranta in dolgo od sodišča iskanega pretkanega goljufa. Našli so ga v nekem mariborskem prenočevališču. Franca Klemenca (junaka tega imena je prošlo leto proslavljala ljubljanska oblast!) je iskalo vse polno »interesentov« celokupne države SHS. — Celo iz Skoplja so decidirano javili, da »rado više troši nego zaradi«. Sedaj je v rokah pravice, in čaka, da nad njim spregovori »Justitia« zadnjo besedo, kar bo pa trajalo dolgo, ker bodo prej pobarali v Brežice, Zagreb, Kočevje, Konjice, Prevalje, Beograd in Skopje, kako je z njegovimi obistni. — Vsekakor je mariborska policija dobila v roke prav zdravega — ptička. —

Med razgrajči se je odlikoval topot zopet Francelj R., kateremu vino hitro v glavo stopi in potem pri belem dnevu dela ekscese, kateri nikakor ne pripajo stražnikom, ki se po ulicah dolgočasijo. Čez noč so ga vtaknili v spokorno celico hotela »Graf« in v nedeljo treznega izpustili.

Na vogalu Tattenbachove in Kopališke ulice smo imeli davi kaj zanimiv — karambol. Kmet Ivan Hojnik je po svojih opravkih zapregel in se pripeljal v Tattenbachovo ulico. Ni mu nasproti je pridiral kolesar Zukanovič, ki se je sicer zaletel v splašeno kobilu, polomil svoje kolo do nerabnosti, sam pa ostal cel in zdrav. —

Popoldne je Maribor koncentriral svoj interes na dobrovoljno tombolo poštne službenice. Na »Trgu svobode« se je zbrala množica imetnikov tombolskih kart, ki je špekulirala na debelo svinjo, voz drv, pohištvo, belo platno in druge tombolske dobrate. Dobitki oz. dobitniki se razglase danes. —

Sportni svet se je razgibal v Ljudskem vrtu, v narodnem gledališču pa je ponovno triumfirala »Dobri vojak Švejk«, ki je kljub neštetim reprizam še vedno noviteta v Mariboru. Zakaj ne?! Saj je Švejk personifikacija najnotranjšega razpoloženja nacionalnih idealistov — in ali ni sleherni napredni Slovenec iz predvojne Avstrije — pravi Švejk? —

Ostali Maribor pa se je vrgel na izlete. Kljub skrajno neprijaznemu vremenu so romali Mariborčani v okolico, kjer so uživali lepoto romantične mariborske okolice. Obilo uspeha so napravili okoliški vinotoči in gostilne na periferijah mesta.

Pomlad je tu za nas, Mariborčane — četudi nas gnajajo vremenski bogovi. Mi pa se veselimo brstečih trt, cvetečih črešenj, marelic in v prvem hrepenenju trepetajočih gredic, ki niti v snu ne slutijo, koliko davka odpade na slednjo bilko solate! —

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Ponedeljek, 23. Zaprto.

Torek, 24. aprila ob 20. uri »Jesenski manever«, ab. C. Premijera.

Sreda, 25. aprila ob 20. uri »Dva bregova« ab. D. Kuponi.

Premijera »Jesenskega manevra« bo v torek, 24. aprila. Gledališče je storilo vse, da bo uspeh te ljubke operete čim večji.

»Lepa pustolovščina« na marib. odru. Tekoči teden bo v naši drami premijera »Lepe pustolovščine«, izborne francoske komedije znanih pariških komediografov Fiersa, Caillavet-a in Reya, ki je doživela v Parizu briljantne uspehe. Parižani so občutili v njej sebe, svoje čustvo, vse tisto, kar tvori francoski espiit, francosko nežnost, z eno besedo eleganco čustev. Pa ne samo na Francoskem, povsod je doživela »Lepa pustolovščina« triumfalne uspehe: v Nemčiji, na Dunaju, v Budimpešti, Bukarešti itd. V Jugoslaviji so jo igrala že vsa gledališča, s posebno velikim uspehom pa v Zagrebu, kjer je kreirala vlogo babice naša slavna in znamenita markiza Ružička-Strozzi. Pri nas igra babico gđ. Krajeva, ostale vloge pa gg.: Starčeva, Zakrajškova, Savinova, Kovačičeva, Skrbinek, Daneš, Železnik, Grom, Stopar, Tovornik itd. Režira g. Rade Pregarc.

Priprave za sprejem Glasbene Matice v Baselu

»Baseler Liedertafel« ima svoja lastna izvestja, ki pišejo pod naslovom »Besuch aus Jugoslawien 1.—3. Mai 1928. sledeče: Ko je »Baseler Liedertafel« v nedeljo 11. 10. 1925. ob priliki svojega nepozabnega potovanja na Dunaj preko Jugoslavije potovala v Benetke, jo je v Mariboru pričakovalo veselo iznenađenje. Ogromna množica ljudi, ves Maribor se je znašel na kolodvoru in z navdušenimi klici pozdravljali prihajajoči švicarski vlak. Zastopniki oblastev in društev,

pred vsemi »Glasbena Matica«, so se trudili, da z besedo in pesmijo kar najsrčneje pozdravijo nas Švicarje. Ta fenomenalen doživljaj, ki se je potem še ponavljal, je napravil na nas najlepši utis na tem krasnem potovanju.

In zdaj bo Glasbena Matica posetila Švico in zlasti našemu mestu in naši Liedertafel je obisk v prvih dneh maja namenjen. S približno 70 pevskami in pevci, spremljani od župana in drugih prominentnih osebnosti iz Maribora, bo to umetniško in družabno na prvem mestu stoječe spoštovano društvo dne 1. maja ob 15.38 prispelo v Basel in v sredo, dne 2. maja, ob 20. uri koncertiralo v Musiksaalu. Ta koncert nam bo nudil vpogled v jugoslovansko umetnost in ljudsko dušo, in bo radi svoje posebnosti — dame nastopijo v narodnih kostumih — imel za naše občinstvo veliko privlačno silo. Mi bi prosili naše člane in njihove sorodnike, da s številnim obiskom koncerta našim gostom tudi zunanje pomorejo do uspeha.

Neposredno po koncertu je v stari koncertni dvorani mestnega kazina družabni sestanek z našimi gosti, kateremu se najprijazneje vabijo aktivni in pasivni člani našega zbora.

Ker je mnogim gostom radi slabe valute precej težko za potne stroške, bi se hvaležno občutilo, če bi se jim oskrbelo in dalo nekaj privatnih stanovanj na razpolago. Prosimo torej naše člane, da prenočijo kakega gospoda ali damo, kar najljubše, da to pravočasno prijavijo našemu prezidentu. Pomagajte nam, da bodo naši gosti nesli v domovino vesele in lepe spomine na naše mesto in našo Liedertafel. —

Prenos koncerta ljubljanske »Glasbene Matice« iz Prage.

V torek, dne 24. t. m. ob 8. zvečer bo oddajala zagrebška radio-postaja potom telefonskega voda iz Prage vokalni koncert ljubljanske »Glasbene Matice«, ki se mudi sedaj na turneji po Češkoslovaškem. Opozarjajo se na to vsi radio-amaterji. —

Mariborski in dnevni drobiž

Akcija za Akademijo znanosti in za Narodno galerijo

Akcija za fond Akademije znanosti in umetnosti in za Narodno galerijo je razširjena po vsej Sloveniji in donasa razveseljive uspehe. Da se more nabiralna akcija izven Ljubljane posebno uspešno izvesti, so se ustanovili krajevni odseki, ki vodijo propagando in nabiranje v svojih okoliših. V Mariboru se je postavila akcija na čelo gospod general Rudolf Maister; posebni odbori so se ustanovili v Krškem, v Novem mestu in v Kranju; v njih sodelujejo zastopniki oblasti in duhovščine ter požrtvovalni prijatelji naših najvišjih prosvetnih zavodov. V ostalih slovenskih mestih in trgih se odbori že snujejo, prirejajo propagandna predavanja s skioptičnimi slikami ter nabirajo prispevki za fond. Da se morejo v izdatni meri udeležiti delovanja tudi naše šole, je dovolilo ministrstvo prosvete, da se vrši dne 6. maja nabiralni dan, pri katerem bodo sodelovali učenci osnovnih, meščanskih, strokovnih in srednjih šol pod vodstvom svojih učiteljev, z lastnimi in nabranimi prispevki. Ustanavlja se tudi damski odbor z zastopnicami naših ženskih organizacij, ki bo s sodelovanjem visokošolcev izvedel akcijo v Ljubljani.

Z adaptacijo prostorov za Akademijo in Galerijo, ki se bo pričela izvrševati še spomladi, bo storjen prvi korak za uresničenje ideje, ki ima za naš narod temeljni pomen. Za dozidanje pa je treba še mnogih gmotnih sredstev, katera bo v složenem sodelovanju daroval ves slovenski narod.

Akademija pomladka Jadranske Straže

V nedeljo 22. t. m. dopoldne se je vršila v veliki unionski dvorani ustanovitev pomladka Jadranske Straže za srednješolce in s tem združena akademija. G. prof. Ribarič je v uvodnem govoru pozdravil vse navzoče zastopnike oblastev in šol, naglasil velike zasluge blagopokojnega Jurija Biankinija, ustanovitelja in dosmrtnega predsednika Jadranske Straže, in v nadaljnjem razvil program in pomen Jadranske Straže, čije ideje mora prožeti vso našo mladino, ves naš narod. Govoru je sledila akademija s prav peštrim in izbranim programom. Dijaški orkester je pod spretno roko osmošolca Z. Nera ta zaigral več dobrih komadov od Dvořaka, Humperdinckove opere »Janko in Metka«, Lehárja in dr.) poizkusil se je — in to dokaj uspešno — celo v jazzu. Osmošolci Fr. Irge l je zanosno in ognjevit, vendar včasih nekoliko prepatetično, deklariral po eno Kettejevo in Aškerčevo pesem. Gimnazijski mešani pevski zbor je pod vodstvom g. Gašpara riča zelo dobro zapel Adamičevo »Lipo«, dočim je pri Aljaževi »Oj zbogom ti planinski svet« precej plaho in nesigurno začel, vendar se v sredini znašel in zapustil ob koncu prav ugoden utis. Simpatični so bili tudi vmesni solospevi osmošolca Brenčiča, ki razpolaga s prav dobrim glasovnim materialom. Učiteljske so dobro zapele Novakovo »Domovini« pod vodstvom g. prof. Sprachmanna. Kot dobro uvežban se nam je predstavil pevski zbor realčanov, ki sicer ne razpolaga z bogsigave kako dobrimi glasovi, čigar izvajanje štirih narodnih pesmi pa dela čast i g. pevovodji prof. Schweigerju i zboru samemu. H koncu še bodi omenjena deklaracija osmošolca R. Ljubinkovića-Milenkovića, ki nam je globoko občuteno, notranje doživeto, sigurno in tudi mimično dobro podal moderno srbsko Bojičevo pesem »Plava grobnica«.

Prireditve je bila od strani mladine zelo dobro obiskana. Mariborsko srednje šolstvo je s tem pokazalo popolno razumevanje za idealna in koristna stremeljenja Jadranske Straže.

Vinjeta VIII. ljubljanskega velesejma.

Minister pošte in telegrafa je dovolil, da se smejo nalepljati na vse pisemske poštne pošiljke vinjete kot reklama za to prireditve. Vinjete so zelo okusne v raznovrstni izpeljavi. Uprava velesejma jih tvrdkam dostavi brezplačno ter jih naproša, da se poslužujejo teh vinjet.

Na občnem zboru »Slov. trgovskega društva v Mariboru«.

ki se je vršil v soboto v Narodnem domu, je bil izvoljen sledeči novi odbor: predsednik g. Ivan Šoštarich, podpredsednik g. Ferdo Pinter, odborniki gg.: Rosina, Drčar, Kovačič, Preac, Mejovšek in Pihlar, računsko preglednika gg. Paš in Pišek, v razsodišču g. Srečko Roglič.

Nalezljive bolezni v Mariboru.

Od 15. do 21. aprila je bil prijavljen mariborskemu mestnemu fizikatu od nalezljivih bolezni samo 1 slučaj oboletosti za škrlatinko. —

Kronski upokojencl.

Ni stanu, ni večje interesne skupine nikjer na svetu in tudi pri nas ne, ki bi bila že prenesla ali prestala toliko obljub in toliko razočaranj kakor kronski upokojencl. Ni vladne spremembe in ni praznikov brez obljub in brez razočaranja. V obljubah vstrajno aktivna je zlasti SLS. V opoziciji pravi: Takoj, ko pride mo v vlado, v vladi zopet: takoj, takoj. — Takoj, takoj, vprašanje kronskih upokojencev pa še vedno rešuje — smrt, ko reducira enega reveža za drugim. — Iz vrst kronskih upokojencev smo dobili sledeče obvestilo: »Na Markovo priredijo kronski upokojencl procesijo z litanijami — vseh kronskih upokojencev. Natančen spored pri dogovorjenem sestanku 23. t. m. V. dvor.« —

Samomorilni poskus v avtobusu.

Neobičajno priložnost za beg iz življenja si je izbral včeraj neki Fr. F. Pri kadetnici je vstopil v avtobus, sredi Frankopanove ceste si je pa zabodel nož v levo stran prsi. Avtobus, ki je bil ravno pred zadnjo postajo, ga je odpeljal v bolnico. Rana baje ni nevarna. Motivi samomorilnega poskusa niso znani. —

Nezgode na ulici.

Tekom minulih 48 ur je rešilna postaja obvezala in okrepčala več ponesrečenec na ulici. Tako je na Glavnem trgu padla ter se ranila na čelu gostilničarka Marija Vindiš iz Pivole. Trgovski uslužbenec Ivan Koželj je padel s kolesa ter se obkolkel po bradi. Nažigalka mestnih plinskih svetilk Antonija Lamprecht si je pa izpahnila levo roko. O družini Lamprecht se je že prekrat govorilo v občinskem svetu. Može se je v mestni službi ponesrečil ter dobiva za pokojnino in odškodnino mizerno malenkost, žena pa zasluži ravno toliko s prižiganjem svetilk. —

Ponarejanje tombolskih listkov.

Sleparstvo je iznajdljivo. Policija je zasačila dva mlada železničarja, ki sta sleparskim potom iskala srečo pri včerajšnji tomboli. Kupila sta si par listkov, pripravila pa izrezane številke iste velikosti od onih v razpredelnici tombolskega listka in pripravili — klej. Ko se je pojavil eden od višjih dobitkov, sta urno in spretno nalepila pripravljene številke na listek, potegnili preko parkrat z modrim svinčnikom in eden se je javil kot — srečni igralec. Glava te sleparije neki Ulčnik je baje tako že trikrat zelo uspešno igral tombolo. Tudi včeraj popoldne je »zadel«, mesto dobitka je bil pa sam »dvignjen« od policije, ki ga je že dalje časa opazovala. —

Predzna mlada potepuha.

Pred par dnevi so v St. Ilju prijeli dva 16letna fanta iz Avstrije. Ker sta pa trdila, da sta turista, ki sta slučajno zašla na mejo, sta bila takoj izpuščena. Dan ali dva pozneje je pa v mestu stražnik ustavil dva fanta, ki sta se sumljivo potikala po ulicah. Pri zaslišanju sta pripovedovala dolg roman: da sta imela za pot preko meje vse v redu, a so jima na meji naši orožniki vse vzeli. Po fantastičnem pripovedovanju sta morala v zapor in med tem je prišlo iz Avstrije poročilo, da sta zapustila svoja mojstra, orožništvo je pa izjavilo, da je vse iz St. Ilja zlagano ter da sta se izdajala za turista, ki sta nevede prekročila mejo. Radi obrekovanja državnih organov izroči policija mlada potepuha sodnji. —

Znamenitost Koroške ceste

je tvrdka L. Ornik, kjer dobi človek vse, kar rabi za oblačila. Kdor ne verjame, naj se prepriča. —

Velika kavarna.

danes kabaretni večer. V sredo in petek interesantni eksperimenti svetovnega telobata Svengalija. —

Gala predstava v Ljudskem vrtu

ISSK Maribor—SK Ilirija 3:0 (1:0). Triumf »Mariborove« tehnike. Sijajen debit rezerv, obeh Tončekov. Prvorazredna igra domačinov. Laskavo priznanje funkcijonarja LNP. Sportne senzacije po svetu.

Včerajšnja zmaga našega okrožnega prvaka ISSK Maribora nad prvacom Slovanu SK Ilirijo kaže, kako velik in lep napredek nogometnega sporta beležimo od lani v našem mestu. Pričakujemo, da bodo voljni upoštevati ta napredek vsi sportni forumi in da se bo nehala omalovaževanje mariborskega sporta, ki ga je bilo do sedaj tu in tam opazati. Z včerajšnjo tekmo je prišla tudi publika na svoj račun. Igra je bila gotovo ena najlepših v letošnji in lanski sezoni. Gostje kakor tudi domačini so imeli to pot priliko opaziti, da je bil del mariborske publike sicer odsoten, da pa se je navzoče občinstvo ponašalo vseskozi dostojno in z velikim zanimanjem sledilo poteku igre. Zmaga v razmerju 3:0 je bila zaslužena, ker je predvedel ISSK Maribor svojo najlepšo igro. Sistem kratkih nizkih pasov se je jako dobro obnesel in pričakujemo, da ga bo včerajšnji zmagovalček še dalje izpopolnjeval.

Moštvo Maribora je bilo v vseh formacijah izredno disponirano. Kavka v голу ni bil preveč zaposlen, delo pa, ki ga je imel, je sigurno opravil. Backa Koren kakor tudi rezerva Tonček I. sta bila ves čas na mestu, višek pa sta dosegla v drugem polčasu. Krilski vrsta, v kateri je debitiral Unterl kot srednji krilec, je bila v sijajni formi, ter je koristila enako napadu kakor obrambi. Ni dvoma, da je nadkriljevala goste. Unterl v začetku prvega polčasa radi nevarnega prostora sicer ni takoj odgovarjal, a se je kmalu vživel ter precizno delil žoge in ostal zmagovalček tudi v marsikaterem dvoboju. Justi Hreščak je zopet briljiral v igri z glavo, Prevo pa je s svojim dobrim plasmajem preprečil vsako akcijo nasprotnikovega krila. Napad je precizno in lepo kombiniral, razen tega pa ni pozabil tudi na svojo glavno dolžnost, streljati na gol. Vsa petorica, posebno trije, je bil izredno dobro razporejen; krili in zlasti druga rezerva v moštvu Tonček II. sta predvedli energično igro.

Ilirija ni dala one precizne igre, ki smo je vajeni od nje. Zlasti ji je manjkalo enotnosti, ki bi utegnili privedi do uspeha započete akcije. Ljubljancem. Vrtar je na dobljenih golih nedolžen in je opravil svoje delo sigurno. Branilec Verovšek je pokazal v vseh tekmi enotno igro, medtem ko je dosegel Pleš še po odmoru svojo običajno formo. Dekleva na centerhalfu je bil najboljši v svoji vrsti, sicer pa tudi on ni pokazal svoje višine. Lado kakor tudi Volkar nista vedno odgovarjala in sta zakrivila nekaj napak, ki so pripomogle v izdatni meri, da je mogel Mariborov napad uspešno prodirati. V napadu sta bila najboljša Zupančič I. in Oman. Košenina je bil kljub nevajenemu prostoru jako prodoren, podajajoč leve centre, ki jih pa trije ni izkoriščali. Šiška ni utemeljil svojega človeka kod goalgetter. Zupančič IV. je pokazal nekaj prav lepih potez, vendar ni bil idealen centerfor.

Moštvi sta nastopili v naslednji postavi. Maribor: Kavka; Koren, Tonček I., Hreščak Justi, Unterl, Prevo; Čmrli, Vodeb, Pavlin, Pepček, Tonček II.

Ilirija: Miklavčič; Pleš, Verovšek; Volkar, Dekleva, Lado; Zupančič I., Šiška, Zupančič IV., Oman, Košenina.

Potek igre: Prične se v jako živahnem tempu z menjajočimi napadi. Obe strani zabijeta več sans, sicer pa je igra odprta. V 41. min. strelja Unterl iz daljave 25 m prosto na gol, ki ga Pleš slabo brani, žogo dobi Pepček, ki jo plasira v desni kot. Polčas 1:0 za Maribor. V drugem polčasu doseže igra višino in pokaže Maribor zavidenja vredno znanje. V 11. min. da Čmrli idealen center, pri katerem se Miklavčič vrže, Tonček II. se pojavi na mestu in dvigne žogo preko vratarja v mrežo. Ilirija energično ripostira, ne doseže pa družega kot vrsto kotov, ki ostanejo neizrabljeni. Do 30. min. odprta igra. Pleš napravi foul tik kazenskega prostora, Unterl eksekutira

prosti strel, žoga se odbije od prečke, priskoči Pavlin in pošlje žogo v mrežo. Kljub naporom obeh strani se razmerje golov ne spremeni in se zaključita tekma v odprti igri.

Po tej lepi zmagi domačinov si dovoljujemo priporočiti Mariboru, naj si privoščijo več gostov kvalitete Ilirije. Prepričani smo, da se bo s tem zanimanje za naš nogomet, ki se zadnji čas zadovoljivo dviga, znatno povečalo. Sodnik g. dr. Planinšek je bil jako strog in objektiven ter ima zaslugo, da je ostala igra v fair mejah.

KAJ PRAVI G. BETETTO?

Po včerajšnji nepričakovani zmagi domačinov na dgosti smo se zanimali za mišljenje g. Evgena Betetta, prvega tajnika ljublj. nogom. podsaveza in načelnika nogometne sekcije SK Ilirije, o tej tekmi, ki ji je osebno prisostvoval. G. Betetto je bil tako ljubezniv in podal naslednjo izjavo:

»Napredek Mariborovega moštva od lani do danes me naravnost preseneča. Specijelno je jasen izdaten napredek v tehničnem pogledu. Mariborčani žogo popolnoma obvladajo, držijo igro lepo pri tleh in izvajajo tudi taktično brezhibno mnoge napadalne akcije. Vzrok današnjemu rezultatu ni mogoče slaba forma Ilirije, temveč znaten napredek Mariborčanov, ki so bili danes na vseh linijah boljše moštvo. Številčno razmerje 3:0 je sicer višje kot odgovarja poteku igre, vendar pa je zmaga zaslužena. — Ilirija ima za seboj celo serijo slabih iger. Že delj časa študiram, kaj bi bilo vzrok slabim formi naših igralcev, vendar ne morem tega ugotoviti. Danes res niso pokazali povprečno tiste igre kot lani. Zanimivo je, da je v bistvu ilirijansko moštvo isto, kakoršno je odigralo lanske prvenstvo. Ni pa docela izključeno, da so le one male spremembe, ki smo jih napravili od lani v moštvu, vzrok današnji formi. Centerfor Zupančič IV. je zanesljiv vendar premalo rutiniran za uspešno izvrševanje te funkcije. Glavna naša hiba je v tem, da ni danes v moštvu tekoče vezane kombinacije. Z eno besedo, o moštvu Ilirije se ne more reči, da bi bilo v isti formi kot je bilo lani. Ni pa tudi dvoma, da mariborski teren ni pogodoval Ilirijanom, ki so vajeni doma drugačnih tal. — Kar pa se tiče druge strani našega gostovanja, se izredno radujemo nad prisrčnim sprejemom, ki smo ga bili deležni od strani Mariborčanov, za kar naj sprejmemo iskreno zahvalo SK Ilirije.«

SK Železničar rez. ISSK Maribor rez. 1:1 (1:0).

Prijateljska tekma. Maribor je nastopil z nekaterimi novimi močmi, ki še niso vigrane v moštvu, ki pa so pokazale lepe možnosti in se bodo s temeljitim treningom kmalu izpopolnile.

ISSK Maribor naraščaj SK Železničar 3:3 (2:0).

Zopet svojevrsten poraz našega kluba v Čakovcu.

Včerajšnja tekma SK Železničarja proti Čakovčekom SK je zopet dokazala temu kar zagotavljajo vsi naši klubi, ki so doslej gostovali v Čakovcu. Regularen potek igre je nemogoč, ker je tamošnji lokalni svdnik v sakem oziru prisiljen izvojevati zmago za domačine. Vsak komentar je nepotreben. Ali je v Čakovcu vobče mogoče zmagati, naj se prepričajo klubi, ki tam še niso nastopili, če jih je volja. Gosti so nastopili z dvema rezervama mesto Škrabarja in Pollaka ter predvedli mnogo boljšo igro od domačinov v tehničnem in kombinatnem oziru. V prvem polčasu je bil Železničar v premoči, ki je pa radi pristranosti sodnika ni mogel izrabiti. Vsak napad gostov je bil ustavljen ali radi »ofsida« ali radi

»foula«. Tekom cele tekme je sodnik odžvižgal nad 40 ofsidov Železničarjev. Nasprotno pa ni odžvižgal niti enega ofsida Čakovčanov, kljub temu da so stali včasih po 3 igralci v ofsidu. Proti Čakovcu je diktilal tekmo cele tekme le 3 proste strele. Prvi gol je padel v 43. min, drugi pa v 47 min. prvega polčasa. V drugem polčasu sta si bili moštvi enakovredni. Tretji gol je padel v 25 min. zadnji pa v 34 min. Rezultat 4:0 (2:0) za Čakovce.

Primorje—Rapid 2:0 (1:0).

Pri včerajšnjem gostovanju našega pokalnega prvaka pri ljubljanskih akademikih je Rapid podlegel na primorjanskem igrišču 2:0 (1:0). Vrtar Rapida izboren, napad šibek.

Ljubljana: V predzadnjem kolu prvenstva LNP sta zmagali boljši moštvi Hermes nad Jadranom 4:3 (2:3) in Slovan nad Slavijo 5:0 (0:0).

Zagreb: V kvalifikacijski tekmi za srednjeevropski pokal je Gradjanski premagal pred 10.000 glavim občinstvom beograjsko Jugoslavijo 5:1 (1:1). — Poslednja prvenstvena tekma Croatia—Železničar je izpadla neodločeno 2:2 (1:0).

Beograd: V drugi kvalifikacijski tekmi za srednjeevropski pokal je zagreški Hašk podlegel BSK-u 2:0 (1:0).

Dunaj: Včeraj je zagrebška Concordia porazila prvaka prve avstrijske profesionalne lige Admira 4:3 (2:1), v soboto je podlegla Rapidu 5:1 (0:1). Prvenstvene: Sportklub—Vienna 1:0 (1:0), Hertha-Hakoah 3:2 (1:1), Wacker—Slovan 3:0 (2:0), Rapid—Austria 7:1 (3:1).

Praga: Medmestna tekma Praga—Budimpešta 4:3 (1:1).

Novi Sad: Graški Sportklub—Makabi 5:2.

Meddržavne tekme.

V Budimpešti pred 38.000 gledalci: Madžarska—Češkoslovaška 2:0 (1:0). Sodil je Belgijec Van Praag. — V Amsterdamu Nizozemska—Danska 2:0 (1:0).

Sokolstvo

Čehoslovaško Sokolstvo

Od leta 1862., ko se je ustanovilo prvo Sokolsko društvo v zlati Pragi, je prodiralo sokolsko gibanje v mesta in sela Češke z nezadržno silo. Ves češki narod brez ožira na poklic ali politično prepričanje, siromaki in bogati, vsi so sprejeli to novo idejo z navdušenjem, ker je vsak takoj čutil, da ga bo ona približala uresničenju njegovih sanj — svobodi. Danes skoro ni več kraja, v katerem ne bi bilo Sokolskega društva.

Takoj po ustanovitvi češkega Sokolstva so se ustanovila društva v Kolínu, Kutni gor, Hrudimu, Plzni in drugih velikih mestih, v katerih se je ognjevit sokolovalo: vežbali, peli in prirejali so patriotske predstave, izlete in sestanke, na katerih so se snovali načrte za bodočnost. Sanjali so o svobodi in slovanskem bratstvu. Sokolska društva so brž spočetka postala gnezda kulture, v katerih se je združeval cvet češke družbe, posebno mladina. Tyrš, Fügner, Toner, bratje Gregri, Pisarevič, Malypeter, dr. Černý, Krišpin, Josip Miller, knez Rudolf Turntaksis, Fingrhut, Skuherský in mnogi drugi so posvetili vse svoje življenje delu v Sokolu, njegovi organizaciji in širjenju, plemeniti Fügner pa je žrtvoval Sokolu tudi vse svoje premoženje, da bi mu zasigural obstoj.

Zastoj v razvoju je nastal samo v dobi poostrenega policijskega sistema, ko je avstrijska vlada v strahu pred sokolskim gibanjem in naglim prebujenjem narodne zavesti pri Slovanih zabranjevala osnovanje Sokolskih društev ter preganjala uglednejše ljudi, kolikor je mogla. Ali s popuščanjem v strogem postopanju nasproti sokolskem gibanju v 70ih in 80ih letih so se društva zopet začela širiti po deželi. V tej dobi je nastalo geslo »Kdor Čeh, ta Sokol«. Dr. Tyrš sam in njegovi učenci, dr. Scheiner, dr. Kurz, Čížek, Peter Stiblo, Prag, Kořinek, Vaniček in drugi so pionirji sokolske misli. Sokolski sistem se izpopolnjuje in prirejajo se tečaji za vzgajanje prednjakov, ki jih je bilo tedaj zelo treba. Zahteva se zvezaz inozemskimi telovadnimi federacijami in vedno česče so Sokoli hodili v obisk k slovanskim bratom radi medsebojnega spoznavanja. Vse, kar so pri drugih našli koristnega, so uvedli v

domača društva. Ne le v Češki, temveč tudi v Ameriki in v vseh mogočih mestih po vsem svetu, kjerkoli je le bilo nekaj Čehov, se ustanovljajo Sokolska društva. Tako nastane v Ameriki Sokolska občina in zamejni Sokol.

Tragična smrt velikega Tyrša 1884. ni niti za hip ustavila napredovanja gibanja, ki je bilo že čvrsto usajeno v duši vsega naroda.

Društva se združujejo v zveze in župe, a 1889. v Češko-Moravskošlezsko sokolsko občino, izven kojih sta še bila Dolnja avstr. župa in ameriški Sokol, a že 1896. se spojijo vsi v Češko sokolsko občino (Česká Obec Sokolská), katero že od takrat vodita dr. Scheiner in dr. Vaniček. Njuna delavnost in organizatorska sposobnost je privedla Sokolstvo do višine, o koji se je samo sanjalo, in postala je organizacija, ki nima primere na polju združenja za podvig telesne, duševne in moralne kulture. Telesna vežba se postavlja na znanstveno podlagi. Sokolska literatura raste in se poglablja, Sokolstvo postaja neobhodno potrebna zavest velikega dela naroda. Prirejajo se izleti dotlej nečuvjenih obsegov.

Ta perijoda traja do svetovne vojne, ko se nenadoma ukine javno delo Sokolstva, ki se je pa toliko močnejše nadaljevalo s tajnim delom pri rušenju habsburške monarhije. Sokolske dvorane se spreminjajo v bolnice in lazarete. Izven mej ustvarjajo Sokoli legije, da se bore ob ramenu z bratskimi in prijateljskimi narodi proti sovražniku in po nečuvjenih naporih in velikanskem trpljenju se ponosno vrnejo v osvobojeno domovino.

Koncem svetovne vojne in po njej se znova začne delo starih Sokolskih društev. Sokolska misel se prinese tudi v Podkarpatsko Rusijo in na Slovaško, kjer je bila sprejeta z navdušenjem od vseh, ki čutijo slovansko. Tam do osvoboditve ni bilo Sokola. Vse sokolske prireditve prikazujejo tako silo in tak polet, da se čudi svet. Še nam je v svežem spominu poslednji 8. sokolski zlet, še nas objemlje divljenje nad požrtvovanjem in vstrajnostjo češkega Sokolstva.

Kakor se nam je predstavila celina na izletu, tako je vsako najmanjšo društvo, vse urejeno in disciplinirano. Veličastni Tyršev dom s svojimi 236 sobami in kabineti ter dvorano, kjer se vrše stalni prednjački in prosvetni tečaj, je neka vrsta sokolske univerze in sedež starešinstva ČOS. Čez 200 dobro urejenih vežbališč in telovadnic, knjižnice, prosvetni odbori, gledališki, godbeni, pevski odseki — vse to vzbuja obiskovalcu željo, da bi tudi on postal član velike sokolske skupnosti, ki je koncem l. 1925. štela 53 žup s 3134 društvi in 335.129 člani, od teh krog 92.000 žensk, nad 70 tisoč moškega in ženskega naraščaja in čez 143.000 sokolske dece, torej skoro 550.000 sokolskih pripadnikov.

To ogromno število vsestransko sposobnih oseb se je moglo doseči z vežbanjem in vzgajanjem naraščaja, večinom obrtniškega, kar je kot prvi začel pred 43 leti v Kolínu brat Prag, načelnik in sedaj starešina Tyršove župe. Kdo zna, bi-li Sokolstvo stalo na tej višini, da niso moč, vztrajnost in polet mladine podpirali modrosti in izkušnje sokolskih veteranov. Odgovor si dajmo mlajši s svojim delom!

Hans Dominik:

Oblast treh

»Kam, Erik, kam?« Bolesno je zvenel Atmov glas.

»V boj!« Kakor starodavni zmago-slavni bojni klic so bile besede Erikove. »V boj! S temi tu zgoraj! Ha! ... branite se ... Erik Truwor prihaja ... največji prihaja.«

Atma je videl, kako je Erik Truwor položil veliki žarilec v Rapid Flyer in že zapiral kabino. Kakor k molitvi je sklenil roke. Vstal je in šel z odprtimi rokami proti Eriku Truworu. Vse moči njegovega duha so bile skrajno napete. Vse, kar so mu zamogla dati, je koncentriral z največjo energijo na voljo, ki naj bi zagospodovala nad Erik Truworjevim nesrečnim duhom. Hipnotična moč je začela delovati.

»Še enkrat mi pomagaj, veliki bog. Daj mojemu srcu večjo moč. Moč, da zavladam nad njegovim srcem in ga ozdravim. Vzeml potem mojo dušo za to.«

Erik Truworove kretnje so postajale mirnejše. Njegova vzravnanost postava se je počasi sklonila. Naenkrat se je pa zavedel tuje moči. Obrnil se je proti Atmi. Njuni pogledi so se srečali in zagreblili drug v drugega. Kot kipa sta si stala oba moža nasproti. Dvoboj ... strašen ... nemi ... Upanje je prevzelo Atmovo dušo. Boj je bil sprejet ... Vstrajati! Njegova molitev je bila uslišana! ... Toda ... oblaček je zagrnil solnce in ga oropal luči. Samo za trenutek ... toda zgodilo se je. V tej nepričakovani poltemi je pogled Atme zgubil svojo ostrino ... za trenutek samo je zgubil komaj pridobljeno moč.

»Ha ... ha ... ha ...« Zopet se je glasil kratek, pretrgan smeh blaznosti.

Z enim samim skokom se je Erik Truwor obrnil, da ubeži pogledom Atme. Z groznim in porogljivim smehom je skočil v kabino in zaloputnil za seboj vrata.

Strt, premagan, pobit je omahnil Atma. Rapid Flyer je zapustil tla in se dvignil v zrak.

»Erik ... Erik Truwor!« ... Klic Atme je zamrl v ledenem zraku. Že je bilo letalo manjše, vedno manjše. Zdaj samo še pika ... Zdaj nič več.

Udano je sklonil Atma glavo pred voljo usode. Vrnil se je v goro. Tu je našel daljnogled in mali žarilec ter iskal je na nebu, dokler se na plošči ni pokazala slika letala. In tu ... so zagledale njegove oči boj, boj, kakoršnega še noben smrtnik ni videl ... Boj ukročene naravne sile z neukročenimi strašnimi silami vsemirja.

Krik se je utrgal Atmi iz prs ... Groza je govorila iz njegovih potez. Usta so jecljala molitev ... klice na pomoč ... Obraz je zagrebel v roke, da ne bi gledal več strašne slike.

Socialisti in plutokrati so bili enako presenečeni. Prve dni po padcu Cyrusa Stonarda je vladala na obeh straneh velika osuplost. Revolucijo je izvedla tretja mnogo mlajša in — kakor so menili — mnogo šibkejša stranka. Prepričati so se pa morali, da ljudska masa to revolucijo odobrava in morali so računati z

močjo dejstev.

Voditeljem levice je bilo jasno, da bi njih revolucija izzvala najostrejši odpor desnice in da bi to stalo hude meščanske boje. Isto bi se zgodilo, če bi skušala desnica kak nov državni udar. In kar je bilo glavno, nihče ni vedel, kaj bi v slučaju krvavih spopadov storila neznana moč.

Patrijoti so z lahkoto izvedli svoj program. Vse je šlo gladko, boljše, kakor kdaj poprej kaki stranki.

Ameriško časopisje se je spominjalo srečnih starih časov, ko je bila Amerika prava dežela svobode, ko je v vseh političnih vprašanjih odločeval patrijotizem. Z redkimi izjemami so se spominjali tudi Cyrusa Stonarda in mu priznavali vse spoštovanje. Dobro je hotel deželi — so pisali — četudi njegova sredstva niso bila vedno najboljše izbrana.

V novi vladi je prevzel zunanje ministrstvo dr. Glossin. Dobil je to mesto radi velike zasluge — dobro izpeljane revolucije in pa radi tega, ker je bil dobro poučen o dosedanji zunanji politiki Združenih držav. Toda od prvega dne svojega nastopa je dr. Glossin občutil, da stoji na rahlih tleh. Patrijoti so bili vedno nasprotniki Stonarda, dr. Glossin ga je pa zapustil ob 12. uri, ko je bil vsa leta prej njegovo voljno orodje. Njegovemu imenu se je pridružil madež renegata.

Edino sijajna volilna zmaga bi mu še zamogla utrditi tla. V Trinity Church v New-Yorku, kjer je imel največ pristavev, je upal s spretnimi pogajanjmi z voditelji socialistov pridobiti tudi glasove te stranke.

Na tako vroča tla se je lahko podal samo dr. Glossin s svojo rafinirano zvitostjo. Ni mu ostajalo drugega, ker je le v tem videl svoj obstanek na vladi.

Pri vsej svoji zvitosti je pa dr. Glossin pozabil plutokrate, ki so se po dogodkih sedmega avgusta čutili prevarane in katerih špijoni so ga z vso pozornostjo zasledovali.

Zadovoljen z zadnjim razgovorom z voditelji levice, se je s svojim avtomobilom dvajsetega avgusta zvečer vozil preko Broadwaya.

Nova izdaja večernih časopisov je vzbudila njegovo pozornost. List new-yorških konzervativcev. Na prvi strani je videl neko sliko. Slišal je raznašalčvo vpitje: »Iz življenja našega zunanjega ministra!«

Ukazal je avto ustaviti, da si kupi časopis. Med kričanjem raznašalcev se je vsula ploha raznovrstnih naslovov:

»Angleška mu ne daje dovolj! ... Milijoni iz Japonske! ... Dvojna igra od prvega dne! ... Angleškega rodu! ... Ameriški meščan! ... Japonski špijon! ... Izdajalec! ... Koga bo zopet izdal? ... Ameriško ljudstvo! ...«

Raznašalci so ga po sliki spoznali in jim je bilo v neizmerno veselje, da so mu razne naslove kričali na uho, dokler ga ni voz spravil na varno. Med vožnjo na letališče je imel dovolj časa prečitati članek.

Človek, ki je to pisal, je moral biti natančno poučen o njegovi prošlosti. Ničesar ni bilo pozabljenega, niti eno njegovo izdajstvo ni bilo izpuščeno. Priprosto je orisal pisec življenje dr. Glossina od prvega dne njegovega delovanja v San Francisko do njegove zadnje igre z vo-

ditelji socialistov. Pisec se je podpisal s svojim polnim imenom. Mac Class je užival tudi v nasprotnih krogih splošno spoštovanje.

Dr. Glossin je na letališču zapustil voz. Kaj zdaj? Da poskuša novo revolucijo? Da gre javno so socialisti? Takoj je zopet ovrget to misel.

Zdaj pa ravno v Washington, da bodo videli njegovo železno čelo! Ali ni revolucija njegova zasluga? Kaj so bili drugi brez njega? Nikdar ne bi bili ob pravem času udarili. Nikdar bi ne bili mogli priti do moči! Vsa zahvala gre njemu. Škozi ogenj bi morali iti z njim, če bi hoteli ostati v svoji moči. Sicer pa, kaj pomeni časopisni članek v volilni borbi?

S trdnim korakom je stopil v posvetovalnico Bele hiše. Hladne besede, hladni obrazi. Jasno je bilo, da je članek Mac Classa vplival. Izvlekel je iz žepa list ter ga vrgel na mizo.

»To-le sem kupil pred pol ure na Broadwayu. Laž seveda! Skozinskož laž! Vse skupaj laž!«

Mučen molk je sledil njegovim besedam. Tedaj se je oglašil William Baker: »Vse ...?«

To je bil kritični moment. Z železnim čelom bi bil moral odgovoriti dr. Glossin edino besedo: »Vse!«

Občutil je prodiren pogled Williama Bakera in za trenutek mu je upadel pogum. Ko se je zopet zavedel, je bilo prepozno. Mnogo je moral govoriti, igrati je moral ulogo užaljenega in ogorčenega.

»Mr. Baker, upam, da tega ne verjamete. Pripravljen sem, da se čistim vsake sumnje.«

»V interesu vlade bi bilo želeli, da se to posreči.«

William Baker je izgovoril te besede počasi, ko je posegel po neki mapi, jo odprl ter porinil pred dr. Glossina.

Doktor jo je pogledal in srce mu je zastalo.

Korespondenca, ki jo je do zadnjih dni vodil z Anglijo. Šifrirano seveda. Nekdo — bogzna odkod in kako — je pa našel ključ ter vse dešifriral. Tu so bile depeše, ki jih je oddajal in sprejemal. Zraven pravi smisel, ki je bil zanj uničujoč. Potem njegova pogajanja z levičarji Trinity Churcha. Dr. Glossin je mehanično listal po mapi. Obstal je pri poročilu ravno

onega Mac Classa pooblaščenca ameriškega naroda Williamu Bakerju.

Dr. Glossin je sedel na najbližji stol. Čutil je, da je njegova igra izgubljena. Kakor iz velike daljave so donele Bakerjeve besede:

»Vaše obnašanje potrjuje obtožbe. Brez Vašega zaslišanja pa ne mislimo ničesar storiti. Torej, kaj mislite povedati?«

Dr. Glossin je molčal.

»Naš sklep je gotov. Iz te sobe lahko greste kot preiskovalni jetnik v sodne zapore ... ali ... kot svoboden človek, da z letalom takoj zapustite Unijo za vedno. Odločite se pa prvo ali drugo!«

Dr. Glossin je gledal naokrog z očmi preganjane živali. Od neke strani je pričakoval oporo ... pomoč ... ali vsaj sočutje. Naletel je pa povsod na srepe odklonilne poglede. Odločil se je za odgovor: »Za drugo.«

William Baker je pritisnil na gumb zvonca.

Dalje prihodnjšč.

MALIOGLASI

Lepo kolje za vinograd,

cepane in žagane in tudi les za ograje, hrastove stebre in borove droge itd. ima na prodaj trvdka Strasschill in Felber, trgovina z lesom, Maribor, Pristaniška ul. 8, tel. 51. 838

Velika zaloga kuhinjske posode.

Vsaki gospodinjki znano prvovrstno posodo znamke »Herkules«, la. aluminijevo, litoželezno, postekleno, tehtnice, ribeže, sita, deske za testo, valjarje, likalnice, razne oblike za pecivo, kutije za špecerijo in dišave, kotličke in šibe za sneg, solnike, mlečne kangle, cedila, vedrice, umivalnike, vrče, stiskalnice za ocvirke in krompir, samovare »Phöbus« in druge vrste, škafe, lonce za kuhanje perila in perilnice, jedilno orodje in žlice vseh vrst, jedilne servise iz porcelana, krožnike iz porcelana in kamehine, umivalne garniture in vse vrste steklene robe. — Albert Vicel, Maribor, Glavni trg št. 5. 850

PAVEL NEDOG

čisti kemično

in barva vsakovrstne obleke, tkanine in žalne obleke v **24. urah** najlepše in najcenejše.

MARIBOR

Gospodsk. ulica 33
Razlagova ulica 22

Spominjajte se CND

ANTON NOVACAN

CELJSKA KRONIKA

dramatski mozaik v treh delih

prvi del

HERMAN CELJSKI

je pravkar izšla. Broširana knjiga velja Din 40.— v platno vezana Din 48.—

Dobi se v knjigarni

Tiskovne zadruge v Mariboru

Aleksandrova cesta št. 13

Najboljše suknjo za plašče

in spomladanske obleke, volneni rips, kasha in druge novosti za ženske obleke, perilo, ovratnike, samoveznice, nogavice i. t. d. kupite najceneje pri trvdki

I. N. ŠOŠTARIČ, Maribor,
Aleksandrova cesta šte. 13

IZŠEL JE ALBUM SLOVENSkih KNJIŽEVNIKOV

Knjiga, ki je razkošno opremljena stane do 5. maja broširana 130 Din, vezana 160 Din, poštnina 10 Din več. Naroča se v

knjigarni Tiskovne zadruge, Maribor
Aleksandrova cesta šte. 13